

НОВА ПРОГРАМА ЗА УМЕНИЯТА В ЕВРОПА

Люба Иванова

Национална агенция за професионално образование и обучение

Наскоро Европейската комисия прие нова програма за развитие на уменията – New Skills Agenda (терминът „умения“ включва това какво човек знае, разбира и може да прави), свързана с първия политически приоритет – нов тласък за работни места, растеж и инвестиции.

Целта на Програмата е да гарантира, че подходящите обучения, умения и подкрепа ще бъдат на разположение на гражданите на Европейския съюз (ЕС), така че да имат достъп до качествени работни места и да постигнат своя потенциал на уверени и активни граждани. Това, в крайна сметка, ще повиши пригодността за заетост, конкурентоспособност и растеж в Европа.

Около 70 милиона европейци не разполагат с адекватните умения за писане и четене, а още повече имат слаби аритметични и дигитални умения. Това ги поставя в риск от безработица, бедност и социално изключване. От друга страна, голяма част от европейците, в частност висококвалифицираните младежи, работят на позиции, които не отговарят на техния талант и стремежи. В същото време 40% от работодателите в Европа съобщават, че не могат да намерят хора с точните умения, които да се развиват. И накрая, твърде малко хора са с предприемаческа нагласа и имат необходимите компетенции да започнат свой собствен бизнес и да се адаптират към променящите се изисквания на пазара на труда.

В тази връзка, повишаването нивата на уменията, насърчаване развитието на трансверсалните (преносими) умения и намирането на начини за по-добро предвиждане на нуждите на пазара на труда (включително базирани на диалог с индустрията) се оказват ключови за подобряване шансовете на хората в живота и за подкрепа на честния, приобщаващ и устойчив растеж. Програмата призовава страните членки на ЕС, социалните партньори, индустрията и всички заинтересовани страни да работят заедно за укрепване на човешкия капитал, пригодност за заетост и конкурентоспособност, като:

- повишават качеството на уменията и тяхната приложимост на пазара на труда;
- правят уменията и квалификациите по-видими и сравними;
- подобряват уменията за информираност и по-добър избор на кариера.

Конкретно, Европейската комисия предлага 10 действия, които да бъдат предприети през следващите две години, някои от които да стартират веднага.

– Въвеждане на „Гаранция за уменията“ (Skills Guarantee) в подкрепа на нискоквалифицираните възрастни (тези над 25 г. без средно образование, както безработни, така и заети), за да придобият минимални нива на грамотност в писмеността, аритметичните и дигиталните умения и да прогресират впоследствие към по-висока квалификация (ниво 4 по Европейската квалификационна рамка). Страните членки ще трябва да създадат (или развият вече създадените) гъвкави пътища за повишаване на квалификацията. На обхванатите от Гаранцията граждани трябва да бъде предоставена възможност за:

- оценка на уменията, с които разполагат, и за идентифициране на уменията, от които се нуждаят;
- придобиване на квалификация, съобразена със специфичните нужди на лицата и местния пазар на труда;
- валидиране и признаване на придобитите умения.

Финансирането за около 8 милиона души ще бъде осигурено от Европейския социален фонд.

– Преразглеждане на Европейската квалификационна рамка (European Qualification Framework) и нейните приложения с цел по-добро разбиране на квалификациите, включително чрез въвеждане на принципи за осигуряване на качеството, както и структуриране на резултатите от учене за всяко ниво във вид на знания, умения, отговорност/самостоятелност.

– Създаване на Коалиция за дигиталните умения и работните места (Digital Skills and Jobs Coalition) в подкрепа на взаимодействието между образованието, заетостта и заинтересованите страни от индустрията.

– Създаване на План за секторно сътрудничество (Blueprint for Sectoral Cooperation on Skills) за идентифициране недостига на умения в конкретни икономически сектори (автомобилен, туризъм, текстилна промишленост, строителство, зелени технологии, и др.) и където е уместно, ще се подпомогне признаването на секторни квалификации и сертификати.

Друга част от действията ще стартират по-късно през годината и през 2017 г.

– Създаване на Инструментарий в подкрепа на ранното идентифициране и документиране на уменията и квалификациите на търсещите убежище бежанци и други имигранти (Skills Profile Tool Kit for Third Country Nationals), както и предлагане на онлайн курсове за придобиване на езикови умения, осигурени с финансовата подкрепа на програма „Еразъм+“.

– Преразглеждане на „Европас“ рамката (Europass Framework), така че да предложи на хората по-добри и по-лесни за употреба уеббазирани инструменти за самооценка на притежаваните умения и за получаване на полезна и актуална информация за необходимите умения и тенденции в помощ на избора на кариера и образование или обучение.

– Превръщането на професионалното образование и обучение (ПОО) в пръв избор чрез увеличаване на възможностите за учащите в ПОО да участват в обучения чрез работа и чрез популяризиране на добрите резултати, които се постигат в ПОО.

– Ревизия на Препоръката за ключовите компетентности (Recommendation on Key Competences), за да се подпомогнат повече хора в придобиването на базисни умения, необходими за работа и живот в XXI век. Специален фокус ще бъде поставен върху предприемаческите и иновативно ориентираните нагласи и умения.

A NEW SKILLS PROGRAM IN EUROPE

✉ **Ms. Luyba Ivanova**

Vocational Education and Licensing Department
National Agency for Vocational Education and Training
125, Tzarigradsko Shose Blvd., Bl. 5
Sofia, Bulgaria

E-mail: napoo@navet.government.bg